

Η οικονομική αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορεί να είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη [*1] αλλά στην πράξη αμφισβητείται είτε με τις νομοθετικές παρεμβάσεις, είτε με τις πρακτικές των ελεγκτικών μηχανισμών. Και αυτό διότι η κάθε κυβέρνηση επιδιώκει μέσω των οικονομικών να ελέγχει τις πολιτικές επιλογές της Αυτοδιοίκησης, όσες δεν έχει κατοχυρώσει με τα γνωστά χρίσματα. Σύμφωνα με τον "Καλλικράτη", βασική πηγή χρηματοδότησης της Περιφέρειας είναι κυρίως οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) που προέρχονται από ποσοστά επί της φορολογίας εισοδήματος και του ΦΠΑ. Όπως είναι όμως γνωστό, η μεταβίβαση κρατικών αρμοδιοτήτων στην Αυτοδιοίκηση δε συνοδεύτηκε με την μεταφορά των αντίστοιχων οικονομικών πόρων. Με την οικονομική κρίση και τις περικοπές που επιβλήθηκαν με τα μνημόνια, η αυτοδιοίκηση ήταν το εύκολο θύμα καθώς οι ΚΑΠ μειώθηκαν πάνω από 60%. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι πόροι για την Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα είναι περίπου το 3% του εθνικού ΑΕΠ ενώ ο μέσος όρος της Ευρώπης είναι στο 17%. Παραμένει λοιπόν ζητούμενο να γίνει πραγματικότητα η οικονομική αυτοτέλεια της Αυτοδιοίκησης, με ένα νέο, αποκεντρωμένο φορολογικό σύστημα, για τη δίκαιη αναδιανομή των φόρων που εισπράττονται τοπικά και με έλεγχο από μια διαχειριστική αρχή.

Είναι χρήσιμο να θυμηθούμε τι έλεγε και τι πρότεινε η ΜΙΑ ΚΡΗΤΗ στις αντίστοιχες συζητήσεις των προηγούμενων χρόνων [*2] . Πως οι λιγοστοί πόροι και η ανόητη

«απορροφητικότητα» των ευρωπαϊκών κονδυλίων που κατάντησε αυτοσκοπός, δεν είναι το κύριο πρόβλημα της Αυτοδιοίκησης, ούτε μπορούν να χρησιμοποιούνται ως δικαιολογία. Πολύ μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η έλλειψη οράματος και σχεδίου, οι κάθε λογής εξαρτήσεις, η κακή εσωτερική οργάνωση, οι πολιτικές παρεμβάσεις στο έργο της διοίκησης και η απουσία ελέγχου και αξιολόγησης που ακυρώνουν το έργο της Αυτοδιοίκησης και κάθε προσπάθεια διαλόγου.

Άραγε ο προϋπολογισμός της Περιφέρειας Κρήτης για το 2014 που ψηφίστηκε χθες απαντά σε αυτά τα ζητήματα; Φοβόμαστε πως όχι, γι αυτό και τον καταψηφίσαμε. Μπορεί να ήταν σωστά διατυπωμένος για να γίνει τυπικά αποδεκτός από τους μανδαρίνους ελεγκτές, αλλά δεν υπήρχαν διατυπωμένοι με τρόπο απλό, κατανοητό και δεσμευτικό οι στόχοι για τα μεγάλα και πιεστικά ζητήματα της Κρήτης, την αντιμετώπιση της φτώχειας και της ανεργίας, την ενέργεια, την προστασία των φυσικών πόρων, του τοπίου και του περιβάλλοντος. Το αποτέλεσμα: Η κοινωνία ούτε καταλαβαίνει τι γίνεται στο Περιφερειακό Συμβούλιο, ούτε βέβαια εμπνέεται για να στηρίξει, να εμπιστευτεί το θεσμό της Περιφέρειας.

Ούτε αυτή τη φορά προηγήθηκε η παραμικρή διαβούλευση, ούτε συζητήθηκε κάποιο ετήσιο πρόγραμμα δράσης όπως προβλέπεται, ούτε έχει γίνει ακόμα η συζήτηση για το 5ετές επιχειρησιακό σχέδιο. Η δικαιολογία που προβάλλεται: Πώς να κάνουμε σχεδιασμό χωρίς χρήματα! Αν είχαμε όμως ένα επιχειρησιακό σχέδιο στο οποίο να φαίνεται ποιο είναι το όραμά της Περιφέρειας για την Κρήτη, ποιο είναι το σχέδιο, τότε θα είχαμε περισσότερα επιχειρήματα για να διεκδικήσουμε την οικονομική μας αυτοτέλεια από το κεντρικό κράτος!

Έτσι για μια ακόμη φορά η συζήτηση για τον προϋπολογισμό χάθηκε σε ένα πέλαγος δυσνοητων κωδικών και αριθμών, αδύνατον να ελεγθούν από έναν μη ειδικό. Όμως, για να λειτουργεί η δημοκρατία πρέπει να εξασφαλίζεται η συμμετοχή του πολίτη στη λήψη των αποφάσεων, η διαφάνεια και ο έλεγχος. Ο προϋπολογισμός θα πρέπει να συνοδεύεται από ένα σχέδιο δράσης και να παρουσιάζεται με σαφήνεια ώστε να γίνεται κατανοητός από όλους και όχι μόνο από τους ειδικούς. Είναι δε σημαντικό να εξασφαλίζεται και ο τρόπος συμμετοχής των πολιτών στην κατάρτιση του προϋπολογισμού. Σε αυτή την κατεύθυνση, αν η Περιφέρεια Κρήτης είχε τη βούληση, θα μπορούσε να εφαρμόσει τον **Συμμετοχικό Προϋπολογισμό** [*3]
, ακόμη και μέσα στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο, συνδυάζοντας τον με την πολυδιαφημισμένη Καλλικρατική Επιτροπή Διαβούλευσης που ποτέ ουσιαστικά δεν λειτούργησε.

Παρόλη την κριτική μας σας ζητάμε ξανά να εγγράψετε στον προϋπολογισμό του 2014, 50.000 € για τη **διοργάνωση διεθνούς συνεδρίου για την τύχη των περιοχώ ν του δικτύου Natura 2000** που και με δική σας ευθύνη δεν έγινε το 2013, παρότι είχατε δεσμευτεί να το στηρίξετε. Ας υπάρχει στον προϋπολογισμό για να μπορεί να γίνει είτε από μας είτε απ' τους επόμενους το 2014. Χρωστάμε ένα μπούσουλα στην Κρήτη για την αντιμετώπιση αυτών των περιοχών. Οι περιοχές Natura δεν είναι μια υποχώρηση στους οικολόγους. Είναι ένας τεράστιος πλούτος για τη βιοποικιλότητα, την τοπική κοινωνία, τον τουρισμό και τον πρωτογενή τομέα, αν αξιοποιηθούν σωστά, αν ενημερωθούν οι πολίτες, αν η Περιφέρεια σταθεί στο ύψος του ρόλου της. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε πρόσφατη

ανακοίνωση του ΥΠΕΚΑ αναφέρεται ότι η επιδότηση κτηνοτρόφων που δραστηριοποιούνται μέσα στις περιοχές Natura αφορά μόνο όσες από αυτές έχουν φορείς διαχείρισης και διαχειριστικό σχέδιο. Φανταστείτε τι προοπτικές θα είχαν ανοίξει σήμερα για τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την σύνδεση τους με την επισκεψιμοτητα της ενδοχώρας, αν είχε πιέσει πολιτικά η Περιφέρεια να υπογραφούν τα Προεδρικά Διατάγματα ώστε να ιδρυθούν οι Φορείς Διαχείρισης, οι οποίοι με την σειρά τους θα είχαν εκπονήσει Διαχειριστικά Σχέδια με ξεκάθαρη κατεύθυνση την ισόρροπη ανάπτυξη της υπαίθρου.

Αντιλαμβανόμαστε τους λόγους για τους οποίους μια κεντρική εξουσία δεν επιθυμεί οι τοπικές κοινωνίες να έχουν την τύχη τους στα χέρια τους, δεν μπορούμε όμως να κατανοήσουμε μια τέτοια στάση από φορείς της Αυτοδιοίκησης.

Ανεξάρτητη περιφερειακή κίνηση πολιτών
«**ΜΙΑ ΚΡΗΤΗ, περιβάλλον - άνθρωπος**»

Σημειώ σεις:

[*1] Σύμφωνα με το άρθρο 102 του Συντάγματος της Ελλάδας:

Παρ. 1: «Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων... Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους».

Παρ. 2: «Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια»…

Παρ. 4: «Το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους».

Παρ. 5: «Το κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ... Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων ...».

[*2] Για τον πρώτο Προϋπολογισμό της Αιρετής Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης Κρήτης 2011 - Μια Κρήτη - Περιβάλλον Άνθρωπος / Ανεξάρτητη Περιφερειακή Κίνηση Πολιτών. Στη 15η συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου - Μια Κρήτη - Περιβάλλον Άνθρωπος / Ανεξάρτητη Περιφερειακή Κίνηση Πολιτών

[*3] Ο Συμμετοχικός Προϋπολογισμός είναι μια διαδικασία που εξασφαλίζει τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων για την κατανομή των δαπανών που θα γίνουν για δημόσια έργα και υπηρεσίες. Άλλωστε μην ξεχνάμε ότι τα έσοδα της αυτοδιοίκησης προέρχονται από την φορολογία των ίδιων των πολιτών. Ο Συμμετοχικός Προϋπολογισμός που έχει δοκιμαστεί σε τοπική κλίμακα με διάφορους βαθμούς επιτυχίας σε πολλές χώρες, μπορεί θαυμάσια να εφαρμοστεί και σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας ή περιφέρειας, σε ένα ποσοστό επί του προϋπολογισμού ή και στο σύνολό του. Είναι μια διαδικασία διαβούλευσης που κρατά ένα περίπου έτος και ξεκινά με προτάσεις από τους φορείς και από πολίτες. Η διαδικασία συντονίζεται με κανόνες διαφάνειας και σαφήνειας από τη θεσμική αρχή σε γεωγραφικό ή θεματικό επίπεδο και μπορεί να περιλαμβάνει ανοιχτές συζητήσεις, ερωτηματολόγια, δημοψήφισμα σε τοπικό επίπεδο, συζητήσεις σε επιμελητήρια, συμβούλια, επιτροπές, οργανώσεις των πολιτών κ.λπ.. Σημασία έχει να συμμετέχει και να έχει λόγο ο μεγαλύτερος κατά το δυνατόν αριθμός πολιτών ώστε να μην ακούγονται μόνο οι οργανωμένες ομάδες. Κατόπιν, η διοίκηση εναρμονίζει τις προτάσεις των πολιτών μαζί με τις δικές της και τις υποβάλει για αξιολόγηση. Ασκείται έλεγχος ώστε να μην απορρίπτονται προτάσεις χωρίς επαρκείς εξηγήσεις. Ο Συμμετοχικός Προϋπολογισμός ψηφίζεται από τα αρμόδια συμβούλια σε ανοιχτές συνεδριάσεις παρουσία των πολιτών.

Δημοκρατία, Αυτοδιοίκηση και Προϋπολογισμός

Η οικονομική αυτοτέλεια της Τοπικής Αυτοδιοίκησης μπορεί να είναι συνταγματικά κατοχυρωμένη [*1] αλλά στην πράξη αμφισβητείται είτε με τις νομοθετικές παρεμβάσεις , είτε με τις πρακτικές των ελεγκτικών μηχανισμών. Και αυτό διότι η κάθε κυβέρνηση επιδιώκει μέσω των οικονομικών να ελέγχει τις πολιτικές επιλογές της Αυτοδιοίκησης, όσες δεν έχει κατοχυρώσει με τα γνωστά χρίσματα. Σύμφωνα με τον "Καλλικράτη", βασική πηγή χρηματοδότησης της Περιφέρειας είναι κυρίως οι Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι (ΚΑΠ) που προέρχονται από ποσοστά επί της φορολογίας εισοδήματος και του ΦΠΑ. Όπως είναι όμως γνωστό, η μεταβίβαση κρατικών αρμοδιοτήτων στην Α υτοδιοίκηση δε συνοδεύτηκε με την μεταφορά των αντίστοιχων οικονομικών πόρων. Με την οικονομική κρίση και τις περικοπές που επιβλήθηκαν με τα μνημόνια , η αυτοδιοίκηση ήταν το εύκολο θύμα καθώς οι ΚΑΠ μειώθηκαν πάνω από 60%. Είναι χαρακτηριστικό ότι οι πόροι για την Αυτοδιοίκηση στην Ελλάδα είναι περίπου το 3% του εθνικού ΑΕΠ ενώ ο μέσος όρος της Ευρώπης είναι στο 17%. Παραμένει λοιπόν ζητούμενο να γίνει πραγματικότητα η οικονομική αυτοτέλεια της Αυτοδιοίκησης, με ένα νέο, αποκεντρωμένο φορολογικό σύστημα, για τη δίκαιη αναδιανομή των φόρων που εισπράττονται τοπικά και με έλεγχο από μια διαχειριστική αρχή.

Είναι χρήσιμο να θυμηθούμε τι έλεγε και τι πρότεινε η ΜΙΑ ΚΡΗΤΗ στις αντίστοιχες συζητήσεις των προηγούμενων χρόνων [*2]. Πως οι λιγοστοί πόροι και η ανόητη «απορροφητικότητα » των ευρωπαϊκών κονδυλίων που κατάντησε αυτοσκοπός, δεν είναι το κύριο πρόβλημα της Α υτοδιοίκησης, ούτε μπορούν να χρησιμοποιούνται ως δικαιολογία. Πολύ μεγαλύτερο πρόβλημα είναι η έλλειψη οράματος και σχεδίου, οι κάθε λογής εξαρτήσεις, η κακή εσωτερική οργάνωση, οι πολιτικές παρεμβάσεις στο έργο της διοίκησης και η απουσία ελέγχου και αξιολόγησης που ακυρώνουν το έργο της Α υτοδιοίκησης και κάθε προσπάθεια διαλόγου.

Άραγε ο προϋπολογισμός της Περιφέρειας Κρήτης για το 2014 που ψηφίστηκε χθες απαντά σε αυτά τα ζητήματα; Φοβόμαστε πως όχι , γι αυτό και τον καταψηφίσαμε . Μπορεί να ήταν σωστά διατυπωμένος για να γίνει τυπικά αποδεκτός από τους μανδαρίνους ελεγκτές, αλλά

δεν
υπήρχαν διατυπωμένοι
με τρόπο απλό, κατανοητό και δεσμευτικό οι στόχοι για τα μεγάλα και πιεστικά ζητήματα της Κρήτης, την αντιμετώπιση της φτώχειας και της ανεργίας, την ενέργεια, την προστασία των φυσικών πόρων, του τοπίου και του περιβάλλοντος.
Το αποτέλεσμα: Η
κοινωνία ούτε καταλαβαίνει τι γίνεται στο Περιφερειακό Συμβούλιο, ούτε βέβαια εμπνέεται για να στηρίξει, να εμπιστευτεί το θεσμό της Περιφέρειας.

Ούτε αυτή τη φορά προηγήθηκε η παραμικρή διαβούλευση, ούτε συζητήθηκε κάποιο ετήσιο πρόγραμμα δράσης
όπως προβλέπεται
, ούτε έχει γίνει ακόμα η συζήτηση για το
5ετές επιχειρησιακό σχέδιο
.
Η δικαιολογία που προβάλλεται: Πώς να κάνουμε σχεδιασμό χωρίς χρήματα! Αν είχαμε όμως ένα επιχειρησιακό σχέδιο στο οποίο να φαίνεται ποιο είναι το όραμά της Περιφέρειας για την Κρήτη, ποιο είναι το σχέδιο, τότε θα είχαμε περισσότερα επιχειρήματα για να διεκδικήσουμε την οικονομική μας αυτοτέλεια από το κεντρικό κράτος!

Έτσι για μια ακόμη φορά η συζήτηση για τον προϋπολογισμό χάθηκε σε ένα πέλαγος δυσνοητων κωδικών και αριθμών
, αδύνατον να ελεγθούν από έναν
μη ειδικό. Όμως, για να λειτουργεί η δημοκρατία πρέπει να εξασφαλίζεται η συμμετοχή του πολίτη στη λήψη των αποφάσεων, η διαφάνεια και ο έλεγχος.
Ο προϋπολογισμός θα πρέπει να συνοδεύεται από ένα σχέδιο δράσης και
να παρουσιάζεται με σαφήνεια
ώστε
να γίνεται κατανοητός από όλους και όχι μόνο από τους ειδικούς. Είναι δε σημαντικό να εξασφαλίζεται
και ο
τρόπος συμμετοχής των πολιτών στην κατάρτιση του προϋπολογισμού. Σε αυτή την κατεύθυνση, αν η Περιφέρεια Κρήτης είχε τη βούληση, θα μπορούσε να εφαρμόσει τον
Συμμετοχικό Προϋπολογισμό
[
***2**
]
, ακόμη και μέσα στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο, συνδυάζοντας τον με την πολυδιαφημισμένη Καλλικρατική Επιτροπή Διαβούλευσης που ποτέ ουσιαστικά δεν λειτούργησε.

Παρόλη την κριτική μας σας ζητάμε ξανά να εγγράψετε στον προϋπολογισμό του 2014 50.000 € για τη διοργάνωση διεθνούς συνεδρίου
για την τύχη των περιοχώ ν του δικτύου Natura 2000
που και με δική σας ευθύνη δεν έγινε το 2013
,
παρότι είχατε δεσμευτεί να το στηρίξετε. Ας υπάρχει στον προϋπολογισμό για να μπορεί να γίνει είτε από μας είτε απ' τους επόμενους το 2014. Χρωστάμε ένα μπούσουλα στην Κρήτη για την αντιμετώπιση αυτών των περιοχών. Οι περιοχές
Natura
δεν είναι μια υποχώρηση στους οικολόγους. Είναι
ένας
τεράστιος πλούτος για τη βιοποικιλότητα, την τοπική κοινωνία, τον τουρισμό και τον πρωτογενή τομέα
,
αν αξιοποιηθούν σωστά, αν ενημερωθούν οι πολίτες, αν η Περιφέρεια σταθεί στο ύψος του ρόλου της. Είναι χαρακτηριστικό ότι σε πρόσφατ
η
ανακοίνωση
του ΥΠΕΚΑ αναφέρεται ότι η επιδότηση κτηνοτρόφων που δραστηριοποιούνται μέσα στις περιοχές
Natura
αφορά μόνο όσες από αυτές έχουν φορείς διαχείρισης και διαχειριστικό σχέδιο. Φανταστείτε τι προοπτικές θα είχαν ανοίξει σήμερα για τη γεωργία, την κτηνοτροφία και την σύνδεση τους με την επισκεψιμοτητα της ενδοχώρας
,
αν είχε πιέσει πολιτικά η Περιφέρεια να υπογραφούν τα Προεδρικά Διατάγματα ώστε να ιδρυθούν οι Φορείς Διαχείρισης, οι οποίοι με την σειρά τους θα είχαν εκπονήσει Διαχειριστικά Σχέδια με ξεκάθαρη κατεύθυνση την ισόρροπη ανάπτυξη της υπαίθρου.

Αντιλαμβανόμαστε τους λόγους για τους οποίους μια κεντρική εξουσία δεν επιθυμεί οι τοπικές κοινωνίες να έχουν την τύχη τους στα χέρια τους, δεν μπορούμε όμως να κατανοήσουμε μια τέτοια στάση από φορείς της Αυτοδιοίκησης.

Ανεξάρτητη περιφερειακή κίνηση πολιτώ ν
«ΜΙΑ ΚΡΗΤΗ, περιβάλλον - άνθρωπος»

Περισσότερες πληροφορίες:

Αντώνης Ανηψητάκης, επικεφαλής της παράταξης, 6932309698.

Αριστείδης Παπαδάκης, Περιφερειακός Σύμβουλος, 6977471845.

Σημειώ σεις:

[*1] Σύμφωνα με το άρθρο 102 του Συντάγματος της Ελλάδας:

Παρ. 1: «Η διοίκηση των τοπικών υποθέσεων ανήκει στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης πρώτου και δεύτερου βαθμού. Υπέρ των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης συντρέχει τεκμήριο αρμοδιότητας για τη διοίκηση των τοπικών υποθέσεων... Με νόμο μπορεί να ανατίθεται στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης η άσκηση αρμοδιοτήτων που συνιστούν αποστολή του Κράτους»

Παρ. 2: «Οι οργανισμοί τοπικής αυτοδιοίκησης έχουν διοικητική και οικονομική

αυτοτέλεια»…

Παρ. 4: «Το Κράτος ασκεί στους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης εποπτεία που συνίσταται αποκλειστικά σε έλεγχο νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την πρωτοβουλία και την ελεύθερη δράση τους».

Παρ. 5: «Το κράτος λαμβάνει τα νομοθετικά, κανονιστικά και δημοσιονομικά μέτρα που απαιτούνται για την εξασφάλιση της οικονομικής αυτοτέλειας και των πόρων που είναι αναγκαίοι για την εκπλήρωση της αποστολής και την άσκηση των αρμοδιοτήτων των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ... Κάθε μεταβίβαση αρμοδιοτήτων από κεντρικά ή περιφερειακά όργανα του Κράτους προς την τοπική αυτοδιοίκηση συνεπάγεται και τη μεταφορά των αντίστοιχων πόρων ...».

[*2] Για τον πρώτο Προϋπολογισμό της Αιρετής Περιφερειακής Αυτοδιοίκησης Κρήτης 2011 - Μια Κρήτη - Περιβάλλον Άνθρωπος / Ανεξάρτητη Περιφερειακή Κίνηση Πολιτών

Στη 15η συνεδρίαση του Περιφερειακού Συμβουλίου - Μια Κρήτη - Περιβάλλον Άνθρωπος / Ανεξάρτητη Περιφερειακή Κίνηση Πολιτών

[*3] Ο Συμμετοχικός Προϋπολογισμός είναι μια διαδικασία που εξασφαλίζει τη συμμετοχή των πολιτών στη λήψη αποφάσεων για την κατανομή των δαπανών που θα γίνουν για δημόσια έργα και υπηρεσίες. Άλλωστε μην ξεχνάμε ότι τα έσοδα της αυτοδιοίκησης προέρχονται από την φορολογία των ίδιων των πολιτών. Ο Συμμετοχικός Προϋπολογισμός που έχει δοκιμαστεί σε τοπική κλίμακα με διάφορους βαθμούς επιτυχίας σε πολλές χώρες, μπορεί θαυμάσια να εφαρμοστεί και σε επίπεδο περιφερειακής ενότητας ή περιφέρειας, σε ένα ποσοστό επί του προϋπολογισμού ή και στο σύνολό του. Είναι μια διαδικασία διαβούλευσης που κρατά ένα περίπου έτος και ξεκινά με προτάσεις από τους φορείς και από πολίτες. Η διαδικασία συντονίζεται με κανόνες διαφάνειας και σαφήνειας από τη θεσμική αρχή σε γεωγραφικό ή θεματικό επίπεδο και μπορεί να περιλαμβάνει ανοιχτές συζητήσεις, ερωτηματολόγια, δημοψήφισμα σε τοπικό επίπεδο, συζητήσεις σε

επιμελητήρια, συμβούλια, επιτροπές, οργανώσεις των πολιτών κ.λπ.. Σημασία έχει να συμμετέχει και να έχει λόγο ο μεγαλύτερος κατά το δυνατόν αριθμός πολιτών ώστε να μην ακούγονται μόνο οι οργανωμένες ομάδες. Κατόπιν, η διοίκηση εναρμονίζει τις προτάσεις των πολιτών μαζί με τις δικές της και τις υποβάλει για αξιολόγηση. Ασκείται έλεγχος ώστε να μην απορρίπτονται προτάσεις χωρίς επαρκείς εξηγήσεις. Ο Συμμετοχικός Προϋπολογισμός ψηφίζεται από τα αρμόδια συμβούλια σε ανοιχτές συνεδριάσεις παρουσία των πολιτών.